

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น*

FACTORS RELATED TO THE INTENTION TO REPEAT PREGNANCY AMONG PREGNANT ADOLESCENTS

สุดกัญญา ปานเจริญ

Sudkanya Pancharern

จิราจันทร์ คณหา

Jirajan Kontha

ภัทรานิษฐ์ จองแก

Patthanit Jongkae

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์

Boromarajonani College of Nursing Sawanpracharak Nakhonsawan, Thailand

E-mail: sudkanya@bcnsprnw.ac.th

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น ในหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นครรภ์ที่ 2 ขึ้นไปจำนวน 174 ราย ที่มาฝากครรภ์ในโรงพยาบาลในเขตสุขภาพที่ 3 ระหว่างเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2562 ถึงพฤษภาคม พ.ศ. 2563 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบพรรณนา (Descriptive study) รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล เจตคติต่อการตั้งครรภ์ซ้ำ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการป้องกันการตั้งครรภ์ และความตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำโดยเครื่องมือดังกล่าวผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน และมีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ .72 .81 และ .70 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและ Binary Logistic Regression ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่าง 38 รายตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำ มีอายุเฉลี่ย 18.42 ปี (SD = .91) อายุขณะตั้งครรภ์แรกเฉลี่ย 16.86 ปี (SD = .96) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำ ได้แก่ รายได้ครอบครัว (OR = 0.300; 95% CI = 0.147-0.611) แหล่งสนับสนุนทางการเงิน (OR = 8.088; 95% CI = 3.711-17.630) การอยู่อาศัยก่อนตั้งครรภ์ (OR = 2.406; 95% CI = 1.270-4.561) สถานภาพสมรส (OR = 3.446; 95% CI = 1.310-9.016) บุคคลใกล้ชิดเป็นแม่วัยรุ่น (OR = 0.175; 95% CI = 0.045-0.680) ประวัติการคุมกำเนิด (OR = 3.15; 95% CI = 1.146-8.660) เจตคติต่อการตั้งครรภ์ซ้ำ (OR = 0.257; 95% CI = 0.063-1.043) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (OR = 0.261; 95% CI = 0.099-0.684) ตามลำดับ หญิงวัยรุ่นที่ตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำมักเป็นวัยรุ่นตอนปลาย รายได้ครอบครัวต่ำ มีสามีเป็นแหล่งสนับสนุนทางการเงิน แต่งงานใหม่ มีบุคคล

* Received 27 August 2020; Revised 10 October 2020; Accepted 14 October 2020

ใกล้ชิดเป็นแม่วัยรุ่นคุมกำเนิดสม่ำเสมอ มีเจตคติทางบวกต่อการตั้งครรภ์ซ้ำ และมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงหรือเชื่อว่าบุคคลใกล้ชิดคาดหวังให้ตนเองตั้งครรภ์ซ้ำ จากผลการวิจัยพบว่าการตระหนักถึงความสำคัญของปัจจัยเหล่านี้เพื่อใช้ในการป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่นให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

คำสำคัญ: การตั้งครรภ์ซ้ำ, ความตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำ, หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น

Abstract

The objectives of this research article were to determine factors related to the intention to repeat pregnancy among adolescents. This is a prospective descriptive study. The sample was 174 multiparous adolescents who attended prenatal care unit at hospital in Health Region 3 during May to December 2019. Data was collected by using questionnaires comprising the demographic data, the attitude towards repeated pregnancy, the subjective norm, the perceived behavior efficacy in preventing repeated pregnancy, and the intention to repeat pregnancy. The content validity of the instruments was examined by five experts. The reliabilities of questionnaires were 0.72, 0.81 and 0.80, respectively. Data was analyzed using descriptive statistics, and the Binary Logistic Regression. Results: Among 38 participants who intend to have repeated pregnant adolescents, the average age was 18.42 years (SD = .91). The average age of those who have the first pregnancy was 16.86 years (SD = .96). Factors found to be related to the intention to repeat pregnancy include the family income (OR = 0.300; 95% CI = 0.147-0.611, financial support source (OR = 8.088; 95%CI = 3.711-17.630), living before pregnancy (OR = 2.406; 95% CI = 1.270-4.561), marital status (OR = 3.446; 95% CI = 1.310-9.016), the intimate person is a teen mother (OR = 0.175; 95%CI = 0.045-0.680), history of contraceptive (OR = 3.15; 95%CI = 1.146-8.660), the attitude towards repeat pregnancy (OR = 0.257; 95%CI=0.063-1.043) and the subjective norm (OR = 0.261; 95%CI = 0.099-0.684) respectively. Pregnant adolescents who had intention to repeat pregnancy mostly were the late adolescence. Those who had low family income, had contraceptive or contraceptive consistency, had a new husband, having a husband as a source of financial support, had positive attitude towards pregnancy, had the subjective norm or believed that their close relatives wanted them to have repeat pregnancy. In accordance with the study findings, professional nurses should

realize how the importance of these aforementioned factors and develop a more efficient prevention for repeat pregnancy in teenagers by taking into account these factors.

Keywords: Repeat Pregnancy, Intention to Repeat Pregnancy, Pregnant Adolescents

บทนำ

ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเป็นเรื่องที่ทั่วโลกให้ความสำคัญ องค์การสหประชาชาติได้กำหนดให้การลดอัตราการคลอดในวัยรุ่นอายุ 15 - 19 ปี เป็นหนึ่งในตัวชี้วัดของเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals, MDGs) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals, SDGs) กำหนดให้การลดอัตราการคลอดในวัยรุ่นอายุ 10 - 14 ปี และอายุ 15 - 19 ปีเป็นส่วนหนึ่งของตัวชี้วัดในการบรรลุเป้าหมายที่ 3 ว่าด้วยการสร้างหลักประกันให้คนมีชีวิตที่มีคุณภาพและส่งเสริมสุขภาวะที่ดีของคนทุกเพศทุกวัยที่นานาชาติต้องการบรรลุให้ได้ภายในปี พ.ศ. 2573 (สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2560) สำหรับประเทศไทยในปี 2561 พบสถิติการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นอายุ 15 - 19 ปี จำนวน 70,181 คน คิดเป็นร้อยละ 35 และพบว่า เป็นการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่นอายุ 15 - 19 ปี ร้อยละ 9.3 ของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นส่วนการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่น อายุ 18 - 19 ปี ร้อยละ 13.7 ของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นซึ่งยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับชาติ พ.ศ. 2560-2569 กำหนดเป้าหมายร้อยละของการตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปีมีอัตราการตั้งครรภ์ซ้ำยังสูงกว่าเป้าหมายของกระทรวงสาธารณสุขคือ ไม่เกินร้อยละ 10 (สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2562) สำหรับเขตสุขภาพที่ 3 ปี 2561 พบสถิติการคลอดบุตรในวัยรุ่นอายุ 15 - 19 ปี คิดเป็นอัตรา 34.9 ต่อประชากรหญิงอายุ 15 - 19 ปีพันคน และเป็นการตั้งครรภ์ซ้ำของแม่วัยรุ่น ร้อยละ 14.05 ซึ่งมีอัตราการตั้งครรภ์ซ้ำยังสูงกว่าเป้าหมายของกระทรวงสาธารณสุข (สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2562)นอกจากนี้ยังพบว่า ร้อยละของหญิงไทยอายุน้อยกว่า 20 ปีหลังคลอดหรือหลังแท้งที่คุมกำเนิดได้รับการคุมกำเนิดด้วยวิธีกึ่งถาวร (ยาฝังคุมกำเนิด/ห่วงอนามัย) ของเขตสุขภาพที่ 3 มีเพียงร้อยละ 69.53 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายคือ ร้อยละ 80 และพบว่ามีความตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำถึงร้อยละ 48.8 (เจนจิรา จิตจง, 2561)

การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นไม่เพียงแต่เป็นปัญหาด้านสุขภาพ แต่ยังเป็นปัญหาด้านประชากรที่ส่งผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอีกด้วย เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยมีอัตราเจริญพันธุ์รวมอยู่ในระดับต่ำโดยผู้หญิงวัยเจริญพันธุ์อายุ 15 - 49 ปีมีบุตรเฉลี่ยเพียง 1.6 คน ซึ่งอยู่ในระดับต่ำกว่าอัตราทดแทนทางประชากร อัตราการเกิดโดยรวมของประเทศไทยลดลงอย่างต่อเนื่อง และเป็นการเกิดจากแม่วัยรุ่นที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีมากขึ้นเรื่อย ๆ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาจึงนำไปสู่ปัญหา “เด็กเกิดน้อย ด้อยคุณภาพ” (สำนักอนามัย

การเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2562) การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบที่รุนแรงมากในทุกมิติทั้งผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจสังคม จิตวิทยา และการอบรมเลี้ยงดู (Cook, S. M. & Cameron, S. T., 2015) ผลกระทบทางด้านร่างกายวัยรุ่นมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นสัดส่วนแปรผกผันกับอายุของหญิงตั้งครรภ์ในกลุ่มอาการของโรคทางสูติกรรมที่สำคัญได้แก่ การเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนดการเจริญเติบโตช้าของทารกในครรภ์และการคลอดก่อนกำหนด (Brosens, I. et al., 2017) พบภาวะโลหิตจางในหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมากกว่าสตรีที่มีอายุมากกว่า (ปัญญา สนั่นพานิชกุล และยศพล เหลืองโสมนภา, 2558) และหากเป็นการตั้งครรภ์ซ้ำอย่างรวดเร็วหลังจากการแท้งเพิ่มโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดภาวะโลหิตจางมากขึ้น (Timur, H. et al., 2016) และพบภาวะตกเลือดหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นสูงกว่าวัยผู้ใหญ่ (แววดาว พิมพ์เรศ, 2555) ส่วนผลกระทบด้านจิตใจพบว่า มารดาวัยรุ่นที่ต้องเปลี่ยนบทบาทจากเด็กมาเป็นแม่ต้องรับผิดชอบแบบผู้ใหญ่ทันทีที่จะประสบกับความเครียดและโรคซึมเศร้า (กิตติพงศ์ แซ่เจ็ง และคณะ, 2557) สอดคล้องกับการศึกษาของ ฤดี ปุงบางกะดี และเอมพร รตินธร ว่ามารดาวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ซ้ำ มีภาวะเครียดจากการไม่สามารถปรับบทบาทการเป็นมารดาในการดูแลบุตรพร้อมกันทั้งสองคนสำหรับผลกระทบด้านสังคมและเศรษฐกิจ พบว่ามารดาวัยรุ่นมีโอกาสสูงที่จะหยุดการศึกษากลางคัน หรือเรียนไม่จบ ซึ่งมีการออกจากโรงเรียนร้อยละ 30 ส่งผลให้หญิงวัยรุ่นเหล่านี้มีระดับการศึกษาต่ำกว่าที่ควรเป็น ทำให้เสียโอกาสในการทำงานที่ดีหรือไม่ก็ไม่มีงานทำทำให้ต้องแบกภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นรวมทั้งต้องดูแลบุตรทำให้ไม่มีแรงจูงใจในการเรียนต่อ (ฤดี ปุงบางกะดี และเอมพร รตินธร, 2557)

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นได้แก่ อายุของการตั้งครรภ์ครั้งแรกน้อยกว่า หรือเท่ากับ 16 ปีและอายุของสามีมากกว่า หรือเท่ากับ 20 ปี การประกอบอาชีพหรือการมีงานทำจะสามารถหารายได้เลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้ (อังสนา วิสสุตเกษมพงศ์, 2557) การคุมกำเนิด ได้แก่การไม่คุมกำเนิดหรือคุมกำเนิดไม่สม่ำเสมอและการเลือกวิธีการคุมกำเนิดมักใช้การคุมกำเนิดระยะสั้น มากกว่าการใช้วิธีคุมกำเนิดระยะยาว (ฤดี ปุงบางกะดี และเอมพร รตินธร, 2557) สถานภาพสมรส การมีคูครองหรือการแต่งงานใหม่ส่งเสริมให้การตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่น (ปญญา เอี่ยมสำอาง, 2555) ด้านเศรษฐกิจและสังคมพบว่าการตั้งครรภ์ซ้ำ ในครอบครัวที่มีปัญหาด้านการเงิน รายได้น้อย สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำด้านการศึกษพบว่า มารดามีการศึกษาน้อยพบว่าการตั้งครรภ์ซ้ำมากกว่ามารดาที่มีการศึกษาสูง (Baldwin, M. K. & Edelman, A. B., 2013) ความตั้งใจในการตั้งครรภ์ซ้ำ คือ ความต้องการ หรือการวางแผนที่จะตั้งครรภ์ซ้ำของมารดาวัยรุ่น จากแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนเชื่อว่า การแสดงพฤติกรรมของบุคคลขึ้นอยู่กับความตั้งใจ และมีความสัมพันธ์กับเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Ajzen, I., 1991) ซึ่งสาเหตุที่ทำให้เกิดการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่นขึ้นอยู่กับ

กับความตั้งใจในการตั้งครรรค์ โดยพบว่า ร้อยละ 59.3 ของการตั้งครรรค์ในวัยรุ่นเกิดจากความตั้งใจของมารดาวัยรุ่นเอง (ชลทิศ อุไรฤกษ์กุล, 2554)

นอกจากนี้ ความตั้งใจตั้งครรรค์เข้าจะมีความสัมพันธ์กับลักษณะส่วนบุคคลดังกล่าวแล้วยังพบว่า ปัจจัยด้านจิตสังคมของมารดาวัยรุ่น เช่น เจตคติต่อการตั้งครรรค์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงหรือบุคคลใกล้ชิดที่มีอิทธิพลต่อการความตั้งใจตั้งครรรค์ และการรับรู้ความสามารถในการป้องกันการตั้งครรรค์เข้าที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความตั้งใจตั้งครรรค์เข้าในวัยรุ่น การศึกษาเชิงคุณภาพพบว่า มารดาวัยรุ่นที่ตั้งครรรค์เข้ามักเป็นผู้ที่ต้องการเริ่มต้นชีวิตครอบครัวในขณะที่ยังเป็นวัยรุ่น เพราะเชื่อว่าการมีบุตรเร็วทำให้ตนเองมีเป้าหมายในชีวิต การตั้งครรรค์เข้าทำให้เป็นผู้ใหญ่และมีความรับผิดชอบมากขึ้น ในขณะที่มารดาวัยรุ่นอีกกลุ่มมีเจตคติด้านลบต่อการตั้งครรรค์ เช่น มารดาวัยรุ่นรับรู้ว่าการมีบุตรในช่วงวัยรุ่นนั้นสร้างความยุ่งยากให้กับตนเองมากขึ้น (ธัญพัฒน์ ฤทธิผล และคณะ, 2562) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หรืออิทธิพลจากบุคคลใกล้ชิดหรือบุคคลที่มีความสำคัญต่อชีวิตของวัยรุ่น มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งครรรค์เข้าในวัยรุ่น โดยเฉพาะความต้องการมีบุตรของสามี หากมีบุคคลในครอบครัวเคยตั้งครรรค์ขณะเป็นวัยรุ่น เช่น มารดาหรือพี่สาวเคยมีบุตรในขณะที่เป็นวัยรุ่น มีกลุ่มเพื่อนในโรงเรียนกำลังตั้งครรรค์ในช่วงวัยรุ่น หรือมีเพื่อนสนิทเป็นมารดาวัยรุ่นเหมือนกัน กลุ่มอ้างอิงเหล่านี้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการตั้งครรรค์เข้าในวัยรุ่น (อังสนา วิสชุดเกษมพงศ์, 2557) การมีเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันหรือบุคคลใกล้ชิดตั้งครรรค์ในวัยรุ่น จะทำให้วัยรุ่นหญิงมีความเสี่ยงต่อการตั้งครรรค์เข้าเป็น 2.56 เท่าเมื่อเทียบกับกลุ่มที่ไม่มีเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันตั้งครรรค์ อาจเนื่องมาจากวัยรุ่นหญิงมองเรื่องการตั้งครรรค์ในวัยรุ่นเป็นเรื่องปกติ จึงไม่ได้ป้องกันการตั้งครรรค์และเกิดการตั้งครรรค์เข้าในที่สุด (ธัญพัฒน์ ฤทธิผล และคณะ, 2562)

การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมหรือการรับรู้ความสามารถในการป้องกันการตั้งครรรค์เข้า มีผลต่อความต่อเนื่องของการคุมกำเนิด และแรงจูงใจในการวางแผนครอบครัวหลังคลอด เพื่อเว้นระยะห่างของการตั้งครรรค์ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตั้งครรรค์เข้าในมารดาวัยรุ่น โดยพบวามารดาวัยรุ่นที่รับรู้ว่าคุณเองไม่สามารถทนกับผลข้างเคียงของการคุมกำเนิด ทำให้การคุมกำเนิดไม่ต่อเนื่องและเกิดการตั้งครรรค์เข้าตามมา มารดาวัยรุ่นหลังคลอดที่ขาดแรงจูงใจในการวางแผนครอบครัวและการเว้นระยะการมีบุตรที่เหมาะสม ทำให้การคุมกำเนิดไม่ต่อเนื่องและตั้งครรรค์เข้าตามมา การได้รับคำปรึกษาจากครอบครัวหรือสามี การได้รับคำแนะนำจากบุคลากรทางการแพทย์ และกลุ่มเพื่อนของมารดาวัยรุ่น มีความสำคัญต่อการตัดสินใจคุมกำเนิดในระยะหลังคลอดของวัยรุ่น ส่งผลให้มารดาวัยรุ่นเกิดแรงจูงใจในการคุมกำเนิดหลังคลอดสามารถเว้นระยะห่างของการตั้งครรรค์และป้องกันการตั้งครรรค์เข้าได้ การรับรู้ความสามารถในการป้องกันการตั้งครรรค์ หญิงตั้งครรรค์วัยรุ่นที่รับรู้ความสามารถในการป้องกันการตั้งครรรค์ในระดับดี มีโอกาสตั้งครรรค์เข้าเป็น 0.213 เท่าเมื่อเทียบกับกลุ่มที่รับรู้

ความสามารถในการป้องกันการตั้งครรภ์ในระดับไม่ดี (อังสนา วิศรุตเกษมพงศ์ และสมจิต เมืองพิล, 2558)

จากอัตราการตั้งครรภ์ซ้ำและผลกระทบของการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่นจะเห็นว่าการแก้ไขปัญหและป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่นมีความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วนและพบว่าความตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำเป็นปัจจัยที่จะนำมาซึ่งการตั้งครรภ์ซ้ำในมารดาวัยรุ่น ซึ่งมีลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากการศึกษาที่ผ่านมา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นเพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญห และป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่นในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบพรรณนา (Descriptive Study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นมารดาตั้งครรภ์อายุน้อยกว่า 20 ปี ที่มารับบริการในแผนกฝากครรภ์ของโรงพยาบาลในเขตสุขภาพที่ 3

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ มารดาอายุน้อยกว่า 20 ปี กำลังตั้งครรภ์ครั้งที่ 2 ขึ้นไป ไม่จำกัดอายุครรภ์ มารับบริการที่แผนกฝากครรภ์ของโรงพยาบาลในเขตสุขภาพที่ 3 ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือน ธันวาคม 2562 ที่ยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย ซึ่งผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จังหวัดนครสวรรค์ รหัส NSWPHO-014/62 ลงวันที่ 11 เมษายน 2562 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติที่กำหนด ดังนี้

เกณฑ์การคัดเข้ากลุ่มตัวอย่าง (Inclusion Criteria) ได้แก่มีความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยสามารถสื่อสารภาษาไทยได้เป็นมารดาวัยรุ่นที่เคยผ่านการตั้งครรภ์มาแล้วอย่างน้อย 1 ครั้ง และปัจจุบันกำลังตั้งครรภ์อยู่ ไม่มีความบกพร่องทางการรับรู้ เช่น พิกการทางสายตา การได้ยิน หรือการพูด

เกณฑ์ในการคัดออกกลุ่มตัวอย่าง (Exclusion Criteria) ได้แก่ขณะตั้งครรภ์ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีความผิดปกติทางสุขภาพจิต เช่น เครียด วิตกกังวล โรคซึมเศร้าหรือจิตเภท เป็นต้น มีภาวะแทรกซ้อนขณะตั้งครรภ์ ซึ่งวินิจฉัยโดยแพทย์แล้วต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลในวันที่มารับบริการฝากครรภ์ เช่น มีภาวะความดันโลหิตสูง เจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด เบาหวาน ภาวะคลื่นไส้อาเจียนอย่างรุนแรง เลือดออกผิดปกติทางช่อง

คลอด น้ำเดินก่อนการเจ็บครรภ์จริง ไล่ตั้งอีกเสบ โรคหัวใจ โรคธาลัสซีเมีย ทารกในครรภ์อยู่ในภาวะคับขัน (Fetal Distress) ทารกเสียชีวิตในครรภ์ เป็นต้น

ในการศึกษานี้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยการวิเคราะห์อำนาจการทดสอบ (Power Analysis) เพื่อคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ระดับนัยสำคัญ (α) .05, ค่าอำนาจการวิเคราะห์ (Power Analysis = .80, Anticipated Effect Size ขนาด Moderate Value = .15 จำนวนตัวแปรต้น = 13 และนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมในการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 174 คนที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถามทั้งหมด 5 ส่วน จำนวน 57 ข้อ ใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 30 นาที ดังนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 11 ข้อ ประกอบด้วย อายุ การศึกษา ลักษณะครอบครัว ประวัติการแท้ง ประวัติการคุมกำเนิด อายุของสามี บิดาของบุตรในครรภ์ อาชีพ รายได้ครอบครัว ความต้องการพึ่งพาทางการเงิน และประวัติบุคคลใกล้ชิดเคยมีบุตรในช่วงวัยรุ่น

2. แบบสอบถามเจตคติต่อการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่น เป็นแบบสอบถามของอังสนา วิศรุตเกษมพงศ์ ซึ่งเจตคติต่อการตั้งครรภ์ซ้ำเป็นผลมาจากความเชื่อที่มีต่อผลลัพธ์จากการตั้งครรภ์ซ้ำ และการประเมินผลลัพธ์จากการตั้งครรภ์ซ้ำ ซึ่งส่งผลให้วัยรุ่นรับรู้ต่อการตั้งครรภ์ซ้ำของตนเองในเชิงบวกหรือเชิงลบ ทั้งนี้ เจตคติต่อการตั้งครรภ์ซ้ำมีองค์ประกอบอยู่ 3 ด้าน มีข้อคำถามทั้งหมด 24 ข้อ เป็นมาตรวัดแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 อันดับ ตั้งแต่ 1 ถึง 5 เจตคติต่อการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่นมีค่าคะแนนที่เป็นไปได้อยู่ในช่วง 24 - 120 คะแนน แปลผลจากค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) โดยแปลคะแนนเฉลี่ยเป็นระดับ ซึ่งมีความเหมาะสมในการแปลผลคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามที่เป็น Rating scale การแปลผลแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มมีเจตคติทางบวก และทางลบ (อังสนา วิศรุตเกษมพงศ์, 2557)

3. แบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการตั้งครรภ์ซ้ำ เป็นแบบสอบถามของอังสนา วิศรุตเกษมพงศ์ ซึ่งบุคคลตามกลุ่มอ้างอิง ได้แก่ สามีหรือคู่รัก มารดา พี่สาว หรือเพื่อนสนิท มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการตั้งครรภ์ซ้ำ มีค่าคะแนนที่เป็นไปได้อยู่ในช่วง 5 - 25 คะแนน แปลผลจากค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute criteria) โดยการแปลผลแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ คล้อยตามและไม่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (อังสนา วิศรุตเกษมพงศ์, 2557)

4. แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถในการป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำ เป็นแบบสอบถามของ อังสนา วิศรุตเกษมพงศ์ มีข้อคำถามทั้งหมด 15 ข้อ เป็นมาตรวัดแบบ

ประมาณค่า 5 อันดับ การรับรู้ความสามารถในการป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำ มีค่าคะแนนที่เป็นไปได้อยู่ในช่วง 15-75 คะแนน แปลผลจากค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) โดยแปลคะแนนเฉลี่ยเป็นระดับ ซึ่งมีความเหมาะสมในการแปลผลคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามที่เป็น Rating scale การแปลผลแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ รับรู้ว่าตนเองมีความสามารถในการป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำในระดับดีและไม่ดี (อังสนา วิรุทธเกษมพงศ์, 2557)

5. แบบวัดความตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำ เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบเพียงข้อเดียวว่าท่านตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำ หรือท่านไม่ตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน โดยมีค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา เท่ากับ 0.96, 0.80 และ 0.86 ตามลำดับ แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach, L. J., 1951) ของแบบสอบถามเจตคติต่อการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่น แบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการตั้งครรภ์ซ้ำ และแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถในการป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำ เท่ากับ 0.72, 0.81 และ 0.70 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือจากผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์ ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลในเขตสุขภาพที่ 3 เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ซ้ำ ณ แผนกฝากครรภ์ ผู้วิจัยขอพบหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดที่มารับบริการฝากครรภ์เพื่อขอความร่วมมือและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัย แจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามโดยใช้เวลาประมาณคนละ 30 นาที หลังจากนั้นผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ค่าคะแนนเจตคติต่อการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่น การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการตั้งครรภ์ซ้ำ และการรับรู้ความสามารถในการป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำโดยภาพรวมด้วยวิธีการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคล เจตคติต่อการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่น การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการตั้งครรภ์ซ้ำ และการรับรู้ความสามารถในการป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำระหว่างกลุ่มตั้งใจและไม่ตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำโดยวิธี Chi square test หากขนาดตัวอย่างในแต่ละช่องตารางมีค่าน้อยกว่า 5 เกินร้อยละ 20 ของช่องตารางทั้งหมดจะใช้วิธี Fisher's Exact

test สำหรับตัวแปรทวิเคราะห์แล้วมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) จะนำไปวิเคราะห์โดยวิธี Binary Logistic Regression แสดงข้อมูลในรูป Odds ratio (OR) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% CI

ผลการวิจัย

1. หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นกลุ่มตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำทั้งสิ้น 90 ราย และกลุ่มไม่ตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำ 84 ราย หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมีอายุเฉลี่ย 18.42 ปี ($SD = .91$) มีรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 12,108 บาท ($SD = 6,622$) หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นกลุ่มตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำ ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย ร้อยละ 88.9 จบการศึกษาต่ำกว่าหรือเทียบเท่าชั้นพื้นฐาน ร้อยละ 66.7 ไม่ได้ประกอบอาชีพ ร้อยละ 58.9 มีรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่าเท่ากับ 10,000 บาท ร้อยละ 60.0 อาศัยอยู่กับสามีตั้งแต่ก่อนการตั้งครรภ์ ร้อยละ 74.4 โดยมีสามีเป็นผู้สนับสนุนทางการเงิน ร้อยละ 52.2 สามีของหญิงตั้งครรภ์มีอายุเฉลี่ย 21.76 ปี ($SD = 3.91$) ซึ่งร้อยละ 84.6 สามีของหญิงตั้งครรภ์จะอยู่ในวัยผู้ใหญ่คือมีอายุมากกว่าเท่ากับ 20 ปี การตั้งครรภ์ครั้งนี้ ร้อยละ 76.7 เป็นการตั้งครรภ์กับสามีคนใหม่ ร้อยละ 71.1 หญิงตั้งครรภ์มีบุคคลใกล้ชิดที่เคยเป็นแม่วัยรุ่น ร้อยละ 62.2 เป็นการตั้งครรภ์ที่ 2 ถึงร้อยละ 94.4 ไม่เคยมีบุตร ร้อยละ 52.2 โดยร้อยละ 61.1 มีประวัติการแท้งมาก่อน ร้อยละ 81.1 ตั้งครรภ์ครั้งแรกอายุมากกว่า 16 ปี ซึ่งอายุเฉลี่ยขณะตั้งครรภ์แรก 16.86 ปี ($SD = .96$) ร้อยละ 52.2 เคยกำเนิดก่อนตั้งครรภ์ หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นกลุ่มตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำ ร้อยละ 91.1 มีเจตคติทางบวกต่อการตั้งครรภ์ซ้ำ และเชื่อว่ากลุ่มอ้างอิงคาดหวังให้ตนเองตั้งครรภ์ซ้ำ ร้อยละ 70.0 และรับรู้ว่าตนเองมีความสามารถในการป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 86.7

2. ผลการวิเคราะห์ระหว่างกลุ่มตั้งใจและไม่ตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำด้วยวิธี Chi square test พบว่า ปัจจัยด้านรายได้ครอบครัว แหล่งสนับสนุนทางการเงินการอยู่อาศัยก่อนตั้งครรภ์ สถานภาพสมรสบุคคลใกล้ชิดเป็นแม่วัยรุ่น ประวัติการคุมกำเนิดเจตคติต่อการตั้งครรภ์ซ้ำ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนอายุ ปัจจุบัน ระดับการศึกษา อาชีพ อายุของสามี อายุเมื่อตั้งครรภ์แรก บุตรที่มีชีวิต ประวัติการแท้ง และการรับรู้ความสามารถในการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำ พบว่า รายได้ครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ($OR = 0.300$; 95%CI = 0.147 - 0.611) แหล่งสนับสนุนทางการเงินมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ($OR = 8.088$; 95%CI = 3.711–17.630) การอยู่อาศัยก่อนตั้งครรภ์มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ($OR = 2.406$; 95%CI = 1.270–4.561) สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์ต่อความตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำที่ระดับความเชื่อมั่น

ร้อยละ 95 (OR = 3.446; 95%CI = 1.310-9.016) บุคคลใกล้ชิดเป็นแม่วัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งครรรค์ซ้ำที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (OR = 0.175; 95%CI = 0.045 - 0.680) ประวัติการคุมกำเนิดมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งครรรค์ซ้ำที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (OR = 3.15; 95%CI = 1.146-8.660) ปัจจัยด้านเจตคติต่อการตั้งครรรค์ซ้ำมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งครรรค์ซ้ำที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (OR = 0.257; 95%CI = 0.063-1.043) ปัจจัยด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งครรรค์ซ้ำที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (OR = 0.261; 95%CI = 0.099-0.684) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ Binary Logistic Regression โดยคำนวณหา (OR) ที่ระดับ 95%CI

ตัวแปร	ความตั้งใจตั้งครรรค์ซ้ำ		OR	95% CI
	กลุ่มตั้งใจ	กลุ่มไม่ตั้งใจ		
	(n = 90) จำนวน (ร้อยละ)	(n = 84) จำนวน (ร้อยละ)		
1. รายได้ครอบครัว				
- น้อยกว่าเท่ากับ 10,000 บาท	54 (60.0)	70 (83.3)	.300	.147-.611
- มากกว่า 10,000 บาท	36 (40.0)	14 (16.7)		
2. แหล่งสนับสนุนทางการเงิน				
- สามี	20 (52.6)	5 (13.9)	8.088	3.711-17.630
- บุคคลอื่น	18 (47.4)	31 (86.1)		
3. การอยู่อาศัยก่อนตั้งครรรค์				
- อยู่กับสามี	67 (74.4)	46 (54.8)	2.406	1.270-4.561
- อยู่กับบุคคลอื่น	23 (25.6)	38 (45.2)		
4. สถานภาพสมรส				
- แต่งงานใหม่	27 (71.1)	15 (41.7)	3.446	1.837-6.466
- ไม่ได้แต่งงานใหม่	11 (28.9)	21 (58.3)		
5. บุคคลใกล้ชิดเป็นแม่วัยรุ่น				
- มี	25 (65.8)	33 (91.7)	.150	.062-.362
- ไม่มี	13 (34.2)	3 (8.3)		
6. ประวัติการคุมกำเนิด				
- คุมกำเนิด (สม่ำเสมอ)	18 (47.4)	8 (22.2)	3.739	1.937-7.217
- ไม่คุมกำเนิด/คุมไม่สม่ำเสมอ	20 (52.6)	28 (77.8)		
7. เจตคติต่อการตั้งครรรค์ซ้ำ				
- เจตคติทางบวก	35 (92.1)	27 (75.0)	.244	.103-.580
- เจตคติทางลบ	3 (7.9)	9 (25.0)		

8. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

- คล้อยตาม	26 (68.4)	13 (36.1)	.214	.113-406
- ไม่คล้อยตาม	12 (31.6)	23 (63.9)		

อภิปรายผล

ปัจจัยระดับบุคคลรายได้ครอบคลุมมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งครรรค์ซ้ำที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ($OR = 0.300$; $95\%CI = 0.147-0.611$) ได้มีการศึกษาสาเหตุของการตั้งครรรค์ซ้ำในปี ค.ศ. 2015 - 2016 สำหรับประเทศไทยพบว่าสาเหตุมาจากการพึ่งพิงสามีด้านเศรษฐกิจ (สุภาพร มะรังสี, 2561) ซึ่งจะพบการตั้งครรรค์ซ้ำในครอบครัวที่มีปัญหาด้านการเงิน รายได้น้อย สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ (Baldwin, M. K. & Edelman, A. B., 2013) ทำให้ขาดแรงจูงใจในการศึกษาต่อ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพและความเป็นอยู่ของมารดาวัยรุ่นในอนาคต ซึ่งพบว่าเมื่อมารดาวัยรุ่นอายุ 30 ปี ร้อยละ 22 ของมารดาวัยรุ่นมีชีวิตอยู่อย่างลำบากยากจนมากกว่ามารดาที่ตั้งครรรค์เมื่ออายุ 24 ปีขึ้นไป ร้อยละ 20 ของมารดาวัยรุ่นมักขาดคุณสมบัติในการประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่มักประกอบอาชีพรับจ้าง และส่วนน้อยที่อาศัยอยู่กับคู่สมรสคู่สมรสของหญิงตั้งครรรค์วัยรุ่นส่วนใหญ่จะมีคุณลักษณะไม่เหมาะสมในการประกอบอาชีพ และว่างงาน (Cook, S. M. & Cameron, S. T., 2015) โดยในการศึกษาค้นนี้พบว่าหญิงตั้งครรรค์ที่ตั้งใจตั้งครรรค์ซ้ำมีรายได้ครอบครัวน้อยกว่าเท่ากับ 10,000 บาท ร้อยละ 60 และไม่ได้ประกอบอาชีพร้อยละ 58.9

แหล่งสนับสนุนทางการเงินมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งครรรค์ซ้ำที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ($OR = 6.889$; $95\%CI = 2.206 - 21.522$) โดยหญิงตั้งครรรค์ที่สามีเป็นแหล่งสนับสนุนทางการเงินมีโอกาสตั้งใจตั้งครรรค์ซ้ำเป็น 6.889 เท่าเมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นเป็นแหล่งสนับสนุนทางการเงินสอดคล้องกับการศึกษาของ เกตย์สิริ ศรีวิไล ที่พบว่ามารดาวัยรุ่นที่ไม่มีงานทำและไม่มียาได้เมื่อแต่งงานใหม่จำเป็นต้องมีบุตรเพื่อผูกมัดสามีและให้สามีดูแลเรื่องค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ทั้งของตนเองและบุตร (เกตย์สิริ ศรีวิไล, 2559) ซึ่งในผลการศึกษาครั้งนี้พบว่าหญิงตั้งครรรค์ที่ตั้งใจตั้งครรรค์ซ้ำ ไม่ได้ประกอบอาชีพ ร้อยละ 57.9 นอกจากนี้ยังพบว่าการตัดสินใจมีบุตรของวัยรุ่นเพราะเชื่อว่าการมีบุตรจะทำให้ฐานะความเป็นอยู่ของตนเองดีขึ้น (ศิริพร จิรวัดน์กุล และคณะ, 2554)

การอยู่อาศัยก่อนตั้งครรรค์มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งครรรค์ซ้ำที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ($OR = 2.406$; $95\%CI = 1.270-4.561$) โดยหญิงตั้งครรรค์ที่อยู่อาศัยก่อนตั้งครรรค์กับสามีมีโอกาสตั้งใจตั้งครรรค์ซ้ำเป็น 2.406 เท่าเมื่อเปรียบเทียบกับหญิงตั้งครรรค์ที่อยู่อาศัยก่อนตั้งครรรค์กับบุคคลอื่นสามีของหญิงตั้งครรรค์วัยรุ่นส่วนใหญ่มักจะเป็นวัยรุ่นด้วยกันทำให้ขาดความตระหนักรู้ของการป้องกันการตั้งครรรค์ซ้ำ เพราะเมื่อมารดาวัยรุ่นอยู่ร่วมกันกับสามีหากมีความต้องการทางเพศก็มีความสัมพันธ์โดยไม่มีการป้องกันการตั้งครรรค์ (เกตย์สิริ ศรีวิไล,

2559) ซึ่งในการศึกษครั้งนี้พบว่าสามิของหญิงตั้งครรภ์ที่ตั้งครรภ์ซ้ำอยู่ร่วมกับสามิ ร้อยละ 74.1

สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์ต่อความตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (OR = 3.436; 95%CI = 1.310 - 9.016) โดยหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่แต่งงานใหม่มีโอกาสตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำเป็น 3.436 เท่าเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่ได้แต่งงานใหม่การตั้งครรภ์ซ้ำส่วนใหญ่เกิดจากการแต่งงานใหม่หรือมีคู่ครองคนใหม่มารดาวัยรุ่นต้องการพึ่งพิงสามิทางด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากการมารดาวัยรุ่นมีการศึกษาน้อย และยังไม่อาชีพที่มั่นคง จึงต้องอาศัยรายได้เลี้ยงชีพจากสามิ เมื่อมารดาวัยรุ่นเลิกกับสามิคนแรก จึงมีสามิคนที่สองและรับมีลูก เพื่อผูกมัดสามิคนที่สองจะได้รับเงินค่าเลี้ยงดูบุตรจากสามิคนใหม่ ซึ่งจะพบในมารดาวัยรุ่นที่เลิกกับสามิคนแรกมามีสามิคนที่ 2 การตั้งครรภ์ซ้ำเกิดจากการมารดาวัยรุ่นต้องการผูกมัดสามิ เพื่อจะได้มีเงินใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน (เกตุยลสิริ ศรีวิไล, 2559)

บุคคลใกล้ชิดเป็นแม่วัยรุ่นบุคคลใกล้ชิดเป็นแม่วัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (OR = 0.175; 95%CI = 0.045-0.680) โดยหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่มีบุคคลใกล้ชิดเป็นแม่วัยรุ่นมีโอกาสตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำเป็น 0.175 เท่าเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่มีบุคคลใกล้ชิดเป็นแม่วัยรุ่น สอดคล้องกับการศึกษาของ ธัญพัฒน์ ฤทธิผล และคณะ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพื่อนรุ่นเดียวกันตั้งครรภ์ซ้ำมีโอกาสเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ซ้ำ 2.5 เท่าของกลุ่มที่ไม่มีเพื่อนรุ่นเดียวกันตั้งครรภ์ซ้ำ (AOR = 2.56, 95% CI = 1.651-6.770) (ธัญพัฒน์ ฤทธิผล และคณะ, 2562) อาจเนื่องมาจากวัยรุ่นหญิงมองเรื่องการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเป็นเรื่องปกติ จึงไม่ได้ป้องกันการตั้งครรภ์และเกิดการตั้งครรภ์ซ้ำในที่สุด นอกจากนี้การมีบุคคลในครอบครัวเคยตั้งครรภ์ขณะเป็นวัยรุ่น เช่น มารดาหรือพี่สาวเคยมีบุตรในขณะที่เป็นวัยรุ่น มีกลุ่มเพื่อนในโรงเรียนกำลังตั้งครรภ์ในช่วงวัยรุ่น หรือมีเพื่อนสนิทเป็นมารดาวัยรุ่นเหมือนกัน กลุ่มอ้างอิงเหล่านี้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการตั้งครรภ์ซ้ำใน (ปริญญญา เอี่ยมสำอาง, 2555); (อังสนา วิศรุตเกษมพงศ์, 2557)

ประวัติการคุมกำเนิดมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (OR = 3.15; 95%CI = 1.146 - 8.660) โดยหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่คุมกำเนิดสม่ำเสมอมีโอกาสตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำเป็น 3.15 เท่าเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่คุมกำเนิดหรือคุมกำเนิดไม่สม่ำเสมอสอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาที่ระบุว่า วัยรุ่นที่ตั้งใจตั้งครรภ์จะมีอัตราการคุมกำเนิดและความสม่ำเสมอในการคุมกำเนิดน้อยกว่าวัยรุ่นที่ไม่ตั้งใจตั้งครรภ์ วัยรุ่นที่ตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำมีความสามารถในการควบคุมตนเองในการใช้ยาคุมกำเนิดได้ดี รับรู้ตนเองว่าควรคุมกำเนิดอย่างไรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด มีการกำหนดตนเอง วางแผน จึงตัดสินใจคุมกำเนิดสม่ำเสมอและต่อเนื่องสูงกว่ากลุ่มวัยรุ่นที่ไม่ตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำ รวมถึงการเลือกการคุมกำเนิดโดยการกินยาเม็ดคุมกำเนิดมากกว่าการคุมกำเนิดที่ได้ผลระยะยาวรวมถึงการไม่ได้รับการบริการ

คุมกำเนิดที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น (เกตุย สิริ ศรีวิไล, 2559) ; (อรอุมา ทางติ, 2559)

ส่วนปัจจัย อายุปัจจุบัน ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ครอบครัว การอยู่อาศัยก่อนตั้งครรภ์ อายุสามี อายุที่ตั้งครรภ์ครั้งแรกจำนวนครั้งของการตั้งครรภ์จำนวนบุตรมีชีวิต ประวัติการแท้ง/สูญเสียบุตรไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติต่อการตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำของวัยรุ่นที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ทั้งนี้อาจเกิดจากอิทธิพลของปัจจัยด้านอื่นโดยเฉพาะสถานการณ์ทางสังคมที่มีอิทธิพลร่วมสูง ต่อความตั้งใจในการตั้งครรภ์ซ้ำเพราะเป็นพฤติกรรมที่มีความซับซ้อน และมีอิทธิพลจากสังคมสูงกว่าอิทธิพลภายในตนเอง

ปัจจัยด้านเจตคติต่อการตั้งครรภ์ซ้ำมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ($OR = 0.257$; $95\%CI = 0.063 - 1.043$) โดยหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่มีเจตคติทางบวกต่อการตั้งครรภ์ซ้ำมีโอกาสตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำเป็น 0.257 เท่าเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่มีเจตคติทางลบ สอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเจตคติเห็นด้วยต่อตั้งครรภ์ซ้ำมีโอกาสเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ซ้ำมากกว่ากลุ่มที่ไม่เห็นด้วย (อังสนา วิศรุตเกษมพงศ์ และสมจิต เมืองพิล, 2558); (ธัญพัฒน์ ฤทธิผล และคณะ, 2562) อธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่มารับบริการฝากครรภ์แล้ว ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นยอมรับการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นได้ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมีการอยู่อาศัยกับสามีมาก่อนการตั้งครรภ์ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวอาจทำให้กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติที่ดีต่อการตั้งครรภ์จึงทำให้เกิดความตั้งใจที่จะตั้งครรภ์ซ้ำ ซึ่งสนับสนุนทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนที่ระบุว่า หากบุคคลเชื่อว่ากระทำพฤติกรรมใดแล้วให้ผลดีกับตนเอง บุคคลนั้นจะมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้นและตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรม กล่าวคือ หากมารดาวัยรุ่นเชื่อว่าการตั้งครรภ์ซ้ำเป็นสิ่งที่ดี และประเมินว่าการตั้งครรภ์ซ้ำให้ผลบวกมากกว่าผลลบแก่ตนเอง มารดาวัยรุ่นจะมีเจตคติทางบวกส่งผลให้เกิดความตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำ

ปัจจัยด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ($OR = 0.261$; $95\%CI = 0.099 - 0.684$) โดยหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีโอกาสตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำเป็น 0.261 เท่าเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิง จากการศึกษาของปัญญาเอี่ยมสำอาง พบว่า ความต้องการมีบุตรของแผน มีความสัมพันธ์กับการตั้งครรภ์ซ้ำที่ไม่ตั้งใจของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ($OR_{adj} = 41.02$; $95\% CI = 8.34 - 201.78$) อิทธิพลด้านสถานการณ์ทางสังคมเป็นสิ่งที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคลมากที่สุด เนื่องจากการกระทำของบุคคลเกิดจากการสังเกตและการเลียนแบบทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลอื่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งความผูกพันทางสังคม ความต้องการบุตรของคู่ครองเป็นปัจจัยระดับครอบครัวสำคัญที่ส่งผลต่อตั้งครรภ์ซ้ำที่ไม่ตั้งใจในวัยรุ่นซึ่งก่อนตั้งครรภ์กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 71.1 อาศัยอยู่กับสามี และส่วนใหญ่ร้อยละ 76.3 มีสามีอายุมากกว่า อธิบายได้จาก บริบทของสังคมไทยที่หล่อ

หลอมให้เพศหญิงเชื่อฟังและยอมรับการตัดสินใจของเพศชาย ดังนั้นหากสามีคาดหวังให้วัยรุ่นตั้งครรรค์ยอมทำให้วัยรุ่นเกิดความตั้งใจตั้งครรรค์ซ้ำได้ นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65.8 มีบุคคลใกล้ชิด เช่น มารดา พี่สาวหรือญาติพี่น้องเคยเป็นมารดาวัยรุ่น และมีเพื่อนรุ่นเดียวกันตั้งครรรค์ ถือว่ากลุ่มอ้างอิงดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตั้งครรรค์ของวัยรุ่น และเป็นแบบอย่างที่ทำให้วัยรุ่นเห็นว่าการตั้งครรรค์ในวัยรุ่นไม่ใช่เรื่องเสียหาย (ปริญญญา เอี่ยมสำอาง, 2555) ผลการศึกษานี้สนับสนุนทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนที่ระบุไว้ เมื่อบุคคลตั้งใจกระทำพฤติกรรมใดนั้น ก็ต่อเมื่อประเมินแล้วว่าบุคคลตามกลุ่มอ้างอิงคาดหวัง สนับสนุน หรือเป็นต้นแบบให้กระทำพฤติกรรมนั้น

การรับรู้ความสามารถในการป้องกันการตั้งครรรค์ไม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งครรรค์ซ้ำ สะท้อนให้เห็นว่ามารดาวัยรุ่นกลุ่มนี้รับรู้ว่าคุณสมบัติของตนเองสามารถป้องกันการตั้งครรรค์ได้แต่ไม่ป้องกัน เพราะมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ทำให้วัยรุ่นไม่ป้องกันการตั้งครรรค์ เช่น สามีต้องการมีบุตร แต่งงานใหม่ และเคยแท้ง เป็นต้น การศึกษานี้สอดคล้องกับผลการศึกษาที่ผ่านมาที่ระบุว่า วัยรุ่นที่ตั้งใจตั้งครรรค์จะมีอัตราการคุมกำเนิดและความสม่ำเสมอในการคุมกำเนิดน้อยกว่าวัยรุ่นที่ไม่ตั้งใจตั้งครรรค์ (ณิศรา ห่วงทอง, 2560) และมารดาวัยรุ่นที่ตั้งครรรค์ซ้ำส่วนใหญ่มักเป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องการเพศสัมพันธ์และการป้องกันการตั้งครรรค์ในระดับดี แต่มีการคุมกำเนิดไม่สม่ำเสมอ เพราะคิดว่าการมีเพศสัมพันธ์เพียงไม่กี่ครั้งไม่สามารถทำให้ตั้งครรรค์ได้ ประกอบกับระยะพัฒนาการของวัยรุ่นทางด้านความคิดและสติปัญญาที่ใกล้เคียงกับผู้ใหญ่ แต่ยังขาดการคิดไตร่ตรองถึงผลดีและผลเสียที่จะตามมาจึงทำให้มารดาวัยรุ่นกลุ่มนี้คุมกำเนิดไม่สม่ำเสมอหรือไม่คุมกำเนิดจึงเกิดการตั้งครรรค์ซ้ำตามมา การที่หญิงตั้งครรรค์วัยรุ่นมีการรับรู้ความรุนแรงจากการตั้งครรรค์ซ้ำมากไม่ได้มีผลต่ออัตราการตั้งครรรค์ซ้ำ สามารถอธิบายได้ว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่อยากรู้อยากลอง มีความเป็นตัวของตัวเอง เชื่อมั่นในความคิดของตนเองแต่ขาดความยั้งคิด มีความหุนหันพลันแล่นขาดการไตร่ตรองให้รอบคอบ (วิโรจน์ อารีย์กุล, 2553)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งครรรค์ซ้ำ ได้แก่ รายได้ครอบครัว แหล่งสนับสนุนทางการเงินการอยู่อาศัยก่อนตั้งครรรค์ สถานภาพสมรสบุคคลใกล้ชิดเป็นแม่วัยรุ่น ประวัติการคุมกำเนิด เจตคติต่อการตั้งครรรค์ซ้ำ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ดังนั้นควรหากลยุทธ์ในการส่งเสริมให้วัยรุ่นตระหนักถึงความสำคัญของการคุมกำเนิดการวางแผนครอบครัวที่มีประสิทธิภาพ เน้นการคุมกำเนิดระยะยาว จัดให้มีการฝึกทักษะเฉพาะในเรื่องการป้องกันการตั้งครรรค์โดยเฉพาะผู้ที่เคยตั้งครรรค์มาแล้ว เพราะเสี่ยงต่อการตั้งครรรค์ซ้ำที่ไม่ตั้งใจพยาบาล เวชปฏิบัติชุมชนควรดำเนินกิจกรรมกลุ่มในชุมชนเพื่อป้องกันภาวะตั้งครรรค์ซ้ำโดยไม่ตั้งใจ ในขณะที่วัยรุ่นอยู่ เนื่องจากพฤติกรรมของเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันที่ตั้งครรรค์ในวัยรุ่นเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้หญิงวัยรุ่นที่เคยตั้งครรรค์มาแล้วมีแนวโน้มตั้งครรรค์ซ้ำสูง และควรมีการ

ส่งเสริมการคุมกำเนิดที่มีประสิทธิภาพ การให้คำปรึกษา การให้ความรู้เกี่ยวกับการคุมกำเนิด การกระจายเวชภัณฑ์คุมกำเนิดถึงถาวรให้ครอบคลุม ส่งเสริมสุขภาพมารดาวัยรุ่นเชิงรุก การสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยอิงระบบผลลัพธ์ และการสนับสนุนทุนวิจัย เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องนำไปวางแผนการปฏิบัติเพื่อลดอัตราการตั้งครรภ์ซ้ำต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพงศ์ แซ่เจ็ง และคณะ. (2557). ผลกระทบของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น . นนทบุรี: สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- เกตุยลีสรี ศรีวิไล. (2559). การตั้งครรภ์ซ้ำในมารดาวัยรุ่น ในโรงพยาบาลชุมชนแห่งหนึ่งของภาคใต้. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้, 3(3), 142 - 152.
- เจนจิรา จิตจง. (2561). สรุปสถานการณ์ ปี 2561 “วัยรุ่น” เขตสุขภาพที่ 3. นครสวรรค์: ศูนย์สุขภาพจิตที่ 3.
- ชลทิศ อุไรฤกษ์กุล. (2554). การตั้งครรภ์วัยรุ่น. เรียกใช้เมื่อ 2 มิถุนายน 2554 จาก <http://www.hpe4.anamai.moph.go.th>.
- ธัญพัฒน์ ฤทธิผล และคณะ. (2562). ทนชีวิตและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตั้งครรภ์ซ้ำของมารดาวัยรุ่นในจังหวัดอุบลราชธานี. วารสารสาธารณสุขมหาวิทยาลัยบูรพา, 14(2), 78 - 89.
- ปริญญญา เอี่ยมสำอาง. (2555). ปัจจัยเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่ตั้งใจของวัยรุ่น. ใน วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปัญญา สนั่นพานิชกุล และยศพล เหลืองโสมนภา. (2558). การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น: ปัจจัยทางด้านมารดาที่มีผลต่อทารก. วารสารศูนย์การศึกษาแพทยศาสตร์คลินิก โรงพยาบาลพระปกเกล้า, 32(2), 156 - 174.
- มณิสรา ห่วงทอง. (2560). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตั้งครรภ์ซ้ำอย่างรวดเร็วในหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น. ใน วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการผดุงครรภ์ชั้นสูง. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฤดี ปุ๋งบางกะดี และเอมพร รตินธร. (2557). ปัจจัยและผลกระทบจากการตั้งครรภ์ซ้ำของสตรีวัยรุ่นไทย:กรณีศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วารสารพยาบาลศาสตร์, 32(2), 23 - 31.
- วิโรจน์ อารีย์กุล. (2553). การดูแลสุขภาพและการให้คำแนะนำวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: รุ่งศิลป์การพิมพ์.

- แววดาว พิมพ์เรศ. (2555). อุบัติการณ์การตั้งครรภ์และภาวะแทรกซ้อนของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นในโรงพยาบาลหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี. วารสารศูนย์การศึกษาแพทยศาสตร์คลินิก โรงพยาบาลพระปกเกล้า, 29(4), 301 - 311.
- ศิริพร จิรวัดนกุล และคณะ. (2554). รายงานการวิจัย การศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น (แม่วัยใส). ขอนแก่น: ศูนย์ประสานงานองค์กรอนามัยโลกด้านการวิจัยและฝึกอบรมด้านเพศภาวะและสุขภาพสตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2560). สถานการณ์อนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นและเยาวชนปี 2560. เรียกใช้เมื่อ 17 กันยายน 2560 จาก <http://rh.anamai.moph.go.th/main.php?filename=index>
- สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2562). ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับชาติ พ.ศ. 2560-2569. เรียกใช้เมื่อ 27 มีนาคม 2562 จาก <http://rh.anamai.moph.go.th/main.php?filename=index>
- สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2562). สถานการณ์อนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นและเยาวชนปี 2561. เรียกใช้เมื่อ 27 มีนาคม 2562 จาก <http://rh.anamai.moph.go.th/main.php?filename=index>
- สุภาพร มะรังสี. (2561). ปัจจัยเสี่ยงและแนวทางป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่น. วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 26(2), 84 - 89.
- อรอุมา ทางดี. (2559). การป้องกันและประสพการณ์การตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่น จังหวัดนนทบุรี. ใน วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการผดุงครรภ์ชั้นสูง. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อังสนา วิศรุตเกษมพงศ์. (2557). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น. ใน วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการผดุงครรภ์ชั้นสูง. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อังสนา วิศรุตเกษมพงศ์ และสมจิต เมืองพิล. (2558). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น. วารสารศรีนครินทร์เวชสาร, 30(3), 262-269.
- Ajzen, I. (1991). The Theory of Planned Behavior. OBHDP, 50(2), 179 - 211.
- Baldwin, M. K. & Edelman, A. B. (2013). The effect of long-acting reversible contraception on rapid repeat pregnancy in adolescents: A review. Journal of Adolescent Health, 52(4), S47 - S53.
- Brosens, I. et al. (2017). The Impact of Uterine Immaturity on Obstetrical Syndromes During Adolescence. Am J Obstet Gynecol, 217(5), 546 -555.

- Cook, S. M. & Cameron, S. T. (2015). Social issues of teenage pregnancy. *Obstetrics, Gynecology and Reproductive Medicine*, 25(9), 243 - 248.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrical*, 16(3), 297 - 334.
- Timur, H. et al. (2016). Factors that affect perinatal outcomes of the second pregnancy of adolescents. *Journal of Pediatric and Adolescent Gynecology*, 29(1), 18 - 21.